

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

שלב ראשון בלימודי הלוגיקה הבודהיסטית

על פי שיעוריו של גשה מייקל רואק'

תרגום, עריכה והגשה

לאמה דבורה-הלה

קיבוץ שפיים, יולי 2005

שיעורים 8 ו-9

(מנדלה)

תלמיד: את בטח מסכימה שביקום מתרוצצות תודעות אינסופיות, ואנחנו, התודעה שלנו היום היא פונקציה של אחת מהן, מאלה שמתרוצצות.

המורה: בואו נחשוב יחד, כי כבר יש לנו כלים ללבן את התשובה לזה. התודעה שלי ברגע זה, הסיבה שלה היא מה? היא התודעה ברגע קודם. ואז הלכנו אחורה עם העובר, וראינו שהתודעה של העובר ברגע הראשון של ההתעברות, נעוצה ברגע תודעה קודם. עכשיו, רגע תודעה קודם, אולי הייתה לו צורה אחרת וגוף אחר כן? לִיצור הזה. בטוח הייתה לו צורה אחרת, כי עכשיו רק התחילה הצורה הזאת. עכשיו אם אתה תלך אחורה, אז הוא התקיים קודם בצורה אחרת, נכון?

תלמיד: אבל זאת אותה תודעה?

המורה: אבל זאת אותה תודעה. אנחנו מדברים על זרם תודעה. אז יש זרם תודעה שהוא נמתח למינוס אינסוף והוא ימשך לפלוס אינסוף. הוא תמיד היה ותמיד יהיה.

תלמיד: האם נוצרות תודעות חדשות ביקום?

המורה: אז אני אשאל אותך: איך יכולה להיווצר תודעה?

תלמיד: לא יכולה.

המורה: לפי מה שאמרנו לא יכולה.

תלמיד: אז איפה נוצרו הראשונות?

המורה: אתה כבר ראית שאין לה התחלה. לפי מה שאמרנו זה עתה, מספר זרמי התודעה הוא קבוע, כי לא יכולה להיווצר חדשה. הוא קבוע אבל הוא ענק. הוא עצום. אם ניקח את כל היצורים החיים, כל בעלי התודעה, ותנסה לסדר אותם במרחב שלפניך או אחריו, הם ימלאו את כל המרחב עד קצהו. לא תוכל להכניס סיכה. מספר היצורים הוא עצום, הוא כמו אינסופי. אבל הוא לא גדל ולא קטן.

*****

הוכחות לחיי עתיד

אז קודם היינו עם ההוכחות של קדרופ ג'ה, שהיו בדרך האלימינציה. עכשיו אנחנו עוברים ל[מאסטר] דהרמקירטי. אנחנו נעשה עוד סדרה של הוכחות לאותו הדבר, אבל זו מערכת אחרת של הוכחות. וזה טוב לבוא מנימוקים שונים. בשיעור 8 ו-9 ביחד, יש עשר הוכחות ש[מאסטר] דהרמקירטי נותן לנו. סדרה של עשר הוכחות.

"השלושה" של הילד שזה עתה נולד

הוא מתחיל עם הילד שזה עתה נולד. עם ה-

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

Kyebu Kye Matak

זה התינוק שזה עתה נולד.¹ אז הוא מתחיל מהילד עצמו, ועכשיו הוא ממש מדבר על לידה ולא על הפרייה. הוא מדבר על זה שזה עתה נולד, שאנחנו כבר יכולים לראות אותו.

אז הוא אומר: 'התינוק שזה עתה נולד, יש כבר כמה דברים שאנחנו יכולים להבחין לגביו, כי הוא הופיע', הוא יצא מהרחם. אז אנחנו רואים למשל, שיש לו חושים. איך אנחנו יודעים את זה? אנחנו מאירים באור חזק, והוא לא אוהב את זה, נכון? או שמים לו אצבע לתפוס, אז הוא תופס, נכון? אז יודעים שיש לו חושים. אז:

- א. יש לו חושים.
- ב. אנחנו רואים שהוא נושם, נכון? אם הוא נולד חי, אז הוא נושם.
- ג. וגם אנחנו יודעים שיש לו תודעה. איך אנחנו יודעים שיש לו תודעה? הוא צורה. זאת אומרת שלא טוב לו קצת, באותו רגע לא טוב לו. הוא מביע משהו שאומר שהוא חווה משהו. אנחנו יכולים לזהות שיש לו תודעה. בזמן הלידה אנחנו לא מתווכחים על זה שלתינוק יש מיינד.

1. אז יש לו חושים –

དབང་ལྷོ་

Wangpo

הדבר הראשון זה החושים. זה אחד.

2. הנשימה - הדבר השני שיש לו, זה אמרנו הנשימה. זה מאוד נחמד בטיבטית. המלה לנשימה זה שאיפה ונשיפה.

འབྲུང་རྒྱུ་

Jung Ngup

נשיפה ושאיפה

3. תודעה – הדבר השלישי שיש לו, זה תודעה. יש לו תודעה. יש לו מיינד.

ལོ་

Lo

תודעה

אז הוא אומר שכשתינוק נולד, יש לו חושים, יש לו נשיפה ושאיפה, ויש לו תודעה. אז עכשיו אנחנו שואלים:

מאיפה באו הדברים האלה?

ואנחנו הולכים עוד פעם להתווכח עם אותם החברה, עם ה'צ'ארוואקס'. אנחנו שוב מתווכחים איתם, כי הם מדברים בשמנו. הם דיברו בשמנו לפני 2,000 שנה. נכון?

¹ פירוט המשמעות נתן בשיעור 7 בקורס זה.

אז מה הם אומרים? הם הרי לא מאמינים בהישארות התודעה, נכון? הם אומרים שהתודעה התחילה כשהגוף התחיל. אז מאיפה באו כל הדברים האלה, כולל התודעה? הם אומרים שאלה באו מהאימא והאבא, מהגוף של האימא והאבא. אז אנחנו שוב הולכים להתווכח איתם ולהפריך את טענתם, ואנחנו נעשה את זה בסדרה של **עשר הוכחות**. קחו נשימה ארוכה.

הוכחה ראשונה: השלושה חייבים לבוא ממשוהו שדומה להם באופיו

תמיד אנחנו מתחילים ב"הבה ניקח", נכון? שזה בטיבטית Chu Chen.

• הבה ניקח את "השלושה".

איזה שלושה? זה מה שאנחנו יכולים לראות שיש לתינוק כשהוא נולד: החושים, הנשימה והתודעה. אז הבה ניקח את "השלושה" שיש לתינוק ברגע לידתו. והוא אומר כך:

'נסתכל על התינוק שיש לו את "השלושה", לא יתכן שאין להם סיבה. **מוכרחה להיות [להם] סיבה חומרית.** וסיבה חומרית היא תמיד דומה לתוצאה שהיא מייצרת; כמו עץ האלון, יש לו גנים של אלון. מכיוון שאנחנו רואים שלתינוק יש את השלושה, ויש להם סיבה, אז מוכרח להיות שהם באו ממשוהו שדומה לזה.

אז אנחנו מדברים על "השלושה". זה הנושא שלנו. "השלושה":

- חושים
- נשיפה-שאיפה
- התודעה של התינוק שזה עתה נולד

הטענה שאנחנו אומרים ש

• "אין הם תלויים בדברים שקדמו להם שאינם מאותו המין".

וההוכחה:

• כי מוכרחה להיות להם סיבה חומרית, וסיבה חומרית תמיד דומה לתוצאה.

אז זה די מובן מאליו. לא חידשנו המון, אבל עכשיו זאת הוכחה מסודרת.

תלמידה: שהם לא באו מאבא ואמא?

המורה: את זה עוד לא אמרנו. אמרנו שלא יתכן שהם באו מדברים שהם שונים מהם. ש"השלושה" לא יכולים לבוא מדבר שונה לחלוטין. אז זה הראשון.

אז הנימוק העיקרי פה זה שהם באו מדברים שדומים להם באופיים, ולא היה צריך לנמק פה יותר מדי, כי כל דבר משתנה יש לו סיבה, ותמיד הסיבה דומה באופייה לתוצאה שהיא מייצרת. אז הוא פשוט מזכיר לנו דברים שאנחנו כבר יודעים.

ארבעת היסודות

יש ארבעה יסודות בעולם הפיזי שחיצוני לי, גם הפנימי לי.

སྤྱི   རྩུ   མི   ལུང
Sa,   Chu,   Me,   Lung

תגידו: Sa, Chu, Me, Lung.

אז תגידו:

སྤྱི
sa

Sa - זה אדמה או ארץ.

כשאנחנו עושים את "ארץ בשומה", זה Sa – sa shi pukyi - זה אדמה.
אז זה יסוד האדמה - Sa. מה ההגדרה של יסוד האדמה בטיבטית? מה מייצג "אדמה"?

སྲ་ཞིང་འཕམ་པ།

Sa Shing Tepa

אז ההגדרה היא משהו שהוא מוצק וקשה.

אז כשיושב המודט, כל חוויה שיש לו שקשורה במוצקות ובקשיות, זה יסוד האדמה. וזאת מטפורה לכל
מה [שקיים] בעולם הזה, שעושה אותו בשבילנו קשה.

האם העולם הוא קשה? האם האדמה היא קשה?

היא קשה בחוויה שלי. היא לא קשה מצד עצמה. למישהו שנגמרת לו הקארמה להרגיש את הקשיות של
האדמה, מה קורה? הרצפה קורסת תחתיו. או להבדיל, ישות נאורה, שלא תופסת את העולם עם המגבלות
שאני תופסת אותו, היא יכולה לעבור דרך הקירות או ללכת על המים. אז אדמה, ההגדרה שלה זה משהו
שהוא מוצק וקשה. מה הדבר הבא?

ཇུ།

chu

תגידו **Chu** - זה מים

བསྐྱེན་ཞིང་གཤེར་བ།

Len Shing Sherwa

מה ההגדרה של מים? זורם ורטוב.

ועכשיו שוב, מאיפה זה בא? מהחוויה של המודט. הוא יושב שם למדוט והוא שואל 'מי אני?', נכון? הוא
שואל: 'מה המציאות שלי? מה טיבה של המציאות? מה הטבע של "אני"?' אז הוא מנסה לאפיין וזה מה
שהוא חווה. הוא לא רואה את טבלת מנדלייב.

אז Chu [זה] מים. מה הדבר הבא?

མི།

me

Me - אש. מה ההגדרה של אש?

מהקהל: חם.

המורה: ושורף. כן, זאת ההגדרה:

ཚ་ཞིང་སྲིག་པ།

Tsa Shing Sekpa

חם ושורף. והאחרון?

רוח -

ལུང་།

Lung

מה ההגדרה שלו?

ཡང་ཞིང་གཡལ་བ།

Yang Shing Yowa

קל ונע. כל מה שקשור בקלות ובתנועה, זה אוויר.

אז אלה הם ארבעת היסודות.

הוכחה שנייה:

לא ייתכן שהשלושה באו אך ורק מן היסודות, שכן היסודות הם משהו פיזי

עכשיו הוכחה שנייה. ואנחנו נלך פה לפי סדר, ולאט לאט, ניצר את ההוכחה לחיי עתיד.

- **שוב אנחנו לוקחים את "השלושה".**

אז הטענה פה:

- **לא יתכן שהם באו אך ורק מן היסודות.²**

למה הכוונה כשהוא אומר: "אך ורק מן היסודות"? אך ורק משהו פיזי.

קודם הוא אמר שהם רק באים מדברים שדומים להם, מאותו המין, נכון? אז קודם זו הייתה הטענה. עכשיו היא הנימוק, שמוכיח שלא ייתכן שהם באו אך ורק מן היסודות, כי למשל, התודעה היא לא משהו פיזי. אנחנו משתמשים בתוצאה של ההוכחה הראשונה, בתור נימוק בהוכחה השנייה. אז זה באמת בונה אחד על השני.

אז בזמן שהילד נולד, האם היו שם האלמנטים? בוודאי. כשהילד נולד, הוא נולד עם גוף, נכון? אז לגוף שלו יש את האספקט של האלמנטים. אבל האם זה אפשרי שהאלמנטים הם עצמם היו הסיבה החומרית ל"שלושה"?

לא, לא יתכן,

- **כי הדברים באים מסיבות שדומות להם. נכון? עם הרקמה החיה אין לנו בעיה. רקמה חיה באה מרקמה חיה. אבל תודעה לא יכולה לבוא מרקמה חיה, כי יש לה אופי שונה לגמרי, ועל זה דיברנו קודם. היא צלולה, היא שקופה, היא לא מוגבלת במקום, היא לא מוגבלת בזמן, אין לה תכונות פיזיות, אי אפשר לשרוף אותה, אי אפשר לחתוך אותה. אני יכולה ברגע זה ללכת ולחשוב מה יש לי במקרה בבית. התודעה לא מוגבלת בשום דבר, ואי אפשר להשמיד אותה. אי אפשר אפילו להגיד איפה היא.**

אז זה גומר את ההוכחה השנייה.

ההוכחה השלישית:

השלושה לא באים מן היסודות, אחרת יסוד יחיד או צירוף שלהם היה מייצר חיים.

עכשיו אנחנו הולכים לאט לאט, ומבררים כל מיני תפיסות שעשויות להיות מוטעות, שאולי אנחנו מחזיקים בהן.

- **שוב אנחנו לוקחים את "השלושה".**
- **לא יתכן שהסיבה החומרית תהיה היסודות.**

הנימוק שאנחנו נותנים פה –

- **מכיוון [שאז], שכל אחד מן היסודות, היה צריך להיות מסוגל ליצור חיים. היה יוצר חיים³,**

זאת אומרת כאילו, האדמה הייתה מייצרת יצורים, המים היו מייצרים יצורים, האש הייתה מייצרת יצורים. אם הם היו באים מן היסודות, אז איכשהו, או כולם יחד או כל אחד לחוד, היו צריכים לייצר יצורים. ואנחנו יודעים שזה לא קורה.

² מקראה: "גם אין הם באים מן הגוף בלבד, על היסודות שבו, משום שהם באים מדברים הדומים להם, ואשר קדמו להם. אלמלא כך היה זה אבסורד..."

³ מקראה: "אילו היו הכוחות והתודעה וכו' באים אך ורק מן היסודות, מבלי שיהיו תלויים בדברים ממינם הם ואשר קדמו להם, אז היו הם כולם משתנים והופכים לייצור חי, כפי שאחד מן היסודות הפך לייצור חי {שכן אין ביניהם הבדל}."

תלמידה: זה לא האידיאה שאמרו ה'צ'ארוואקס'?

המורה: ה'צ'ארוואקס' אומרים שלא היה קודם שום דבר וזה בא מההורים. אז עכשיו אנחנו מחפשים איפה מההורים? מהיסודות של ההורים? מאיפה זה? ויש לנו איזו מן נקודת מבט, שהתודעה איכשהו זה המוח, נכון? אנחנו מבלבלים את המיינד עם המוח. יש לנו קצת את הבלבול הזה. ואותו אנחנו מנסים לסתור, בין השאר, פה. כי המוח זה רקמה חיה, נכון? ואנחנו רוצים להגיד שתודעה לא באה מרקמה חיה. המוח לא ייצר את התודעה. הוא יכול להיות משכן זמני בשבילה, כלי לתודעה להתבטא דרכו. אבל הוא לא שווה לתודעה, מכיוון שהתודעה שונה לחלוטין.

המוח מהווה תנאי תומך, תנאי מסייע לתודעה, אבל הוא לא הסיבה החומרית לתודעה.

אני חוזרת לחומר הקריאה. פה יש לנו ביאור מאוד יפה, ו. הוא אומר:

(כתוב בחומר הקריאה: "הכוחות וכו'". והכוונה ל"שלושה").

'נניח שמישהו בא וטוען שהכוחות וכו' של הרך הנולד באים אך ורק מן היסודות'.

אז עכשיו הוא רוצה לתת טענה נגדית. אז הוא אומר: 'נלך לנחל ונסתכל על חרקים בנחל, אז נראה שיש

"חרק שראשו אדום וגופו צהוב, ואחר שראשו צהוב וגופו אדום."

הוא אומר:

'יש יצורים שהם קטנים, ויש כאלו שהם יותר גדולים. גם בין בני-אדם'

לא רק בין חרקים, הוא אומר:

'יש כאלה שגופם גדול ויש שגופם קטן. יש כאלה ששכלם חריף, ויש ששכלם קלוש, וכו'.

הוא אומר:

'יש ילדים שמפגינים תבונה ואהבה וכו' מרובות, ואחרים הגוטים לתאוה וכו', נגעים רוחניים, ושאר דברים בלתי נאותים. אז על פי הטיעון לעיל'

ש"השלושה", כולל התודעה, באים אך ורק מן היסודות, על פי הטיעון הזה,

'תופעות אלו ודומיהן',

זאת אומרת, השוני בין היצורים, הוא בלתי אפשרי.

'זאת משום שהיצורים באים אך ורק מן היסודות'.

אז הם צריכים להיות כולם אותו דבר.

תלמידה: מקסימום ארבע קבוצות, כל אחת ליסוד.

המורה: כן, אז יש לכם פה עוד הוכחות:

"ואם נניח שוב שהיצורים באים אך ורק מן היסודות, אזי אם אחד היסודות הופך ליצור חי, הרי שגם כל שאר היסודות פתאום חייבים להפוך ליצורים חיים"⁴,

זה אם מניחים שזה כקבוצה, נכון?

אז יש לו כל מיני נימוקים נחמדים כאלה.

הוכחה רביעית: התודעה איננה דבר מה שאיננו חוצה את הקו (ללידה הבאה).

עכשיו מה שאנחנו לוקחים [כנושא ההוכחה] זה את התודעה.

• **הבה ניקח את התודעה.**

ופה זה נקודה שנצטרך קצת ללבן. הוא אומר:

• **"איך היא דבר מה שאיננו חוצה את הקו ללידה הבאה"**⁵,

⁴ מקראה, המשך הטיעון: "שכן לא קיימים הסיבות והתנאים שיגרמו לאחד ממקרים אלו לקרות מבלי שהשני יקרה גם כן.

והנימוק שהוא נותן:

• "משום היכולת של התודעה להמשיך".

פה אנחנו צריכים קצת ביאור.

"אין היא דבר מה שאיננו חוצה את הקו ללידה הבאה", הוא אומר:

"עמדתנו אנו היא שמיקרים אחדים של תודעה מן העבר פועלים כגורמים משליכים, אשר הופכים עם הבשלתם לכוחות שנוצרים. רגעים אחדים של התודעה ברגע המוות מהווים סיבה לכוחות וכו' שיבואו אחר-כך, וכך אנחנו יכולים להוכיח את קיומם של חיי עתיד".

טוב. אני אפרט את זה. אנחנו אומרים ככה: אנחנו רואים שהתינוק בא עם "השלושה", הוא בא עם תודעה, נכון? אז התודעה איכשהו חצתה את הקו, הגיעה לחיים הנוכחיים. היא חצתה את הקו מחיים קודמים לחיים הנוכחיים. אנחנו רואים שלתינוק יש תודעה, אנחנו רואים את "השלושה", ואנחנו לא צריכים שום גורם נוסף. אנחנו רואים בעצמנו, אנחנו רואים ישירות. אז הוא אומר: 'זה לא יכול להיות שאם התודעה עברה מגלגול קודם לעכשיו, פתאום היא תפסיק והיא לא תמשיך הלאה'. הוא אומר: 'זה לא יכול להיות!'. זה אבסורד. כי דבר בא מדבר שקדם לו, שדומה לו, נכון?

זה פירוש של **גשה ישה וונגצ'וק** ואם תקראו את ה-Reading, אז הוא קודם נותן את טקסט המקור של מאסטר דהרמקירטי, ואחר כך הוא מבאר. כשהוא מבאר, הוא עושה שני חלקים לביאור.

חלק ראשון לביאור – הוא הולך פסוק פסוק ממאסטר דהרמקירטי, ומנסה להכניס עוד כמה מלים שיהיה יותר ברור, כי הפסוקים נורא תמציתיים וקשה להבין מה כתוב בהם. אז כשהוא עושה את זה, הוא שומר בדיוק על אותו סדר, הוא משתדל גם לשמור על אותן המלים של [מאסטר] דהרמקירטי, הוא רק מכניס מלים ביניהן. הציטטה מ[מאסטר] דהרמקירטי באה בדפוס בולט.

אחר כך בא הפרשן ולוקח את אותם הפסוקים, שומר על אותו הסדר בדיוק, ומכניס מלים משלו שהן בדפוס רגיל. זו לא קריאה חלקה, כי הוא מנסה להיכנס לתבנית ש[מאסטר] דהרמקירטי כבר יצר בשבילו.

חלק שני של הביאור – אחרי שהוא עושה את זה, הוא עוזב את [מאסטר] דהרמקירטי, והוא נותן את הפירוש שלו. זה מה שהקראתי לכם עכשיו, שנקרא קצת יותר בשטף. אז זה הסדר שלו.

אז פה הוא אומר: 'אנחנו רואים שהוא בא עם תודעה', והתודעה באה מאיפשהו. וקודם קדרופ ג'ה אמר לנו שהיא רק יכולה לבוא מהתודעה של אותו תינוק לפני רגע הלידה, נכון? או לפני רגע ההפריה (זה אותו הדבר בשבילנו, לצורך הדיון הזה). אז אם היא יכולה לעבור מקודם לעכשיו, אז לא הגיוני שפתאום היא איבדה את התכונה הזאת, והיא לא יכולה להמשיך לעבור הלאה. כי כל רגע של תודעה הוא תוצאה מהרגע הקודם של תודעה. אז אותן התכונות ממשיכות. אז לא הגיוני שהיא לא תמשיך ולא תחצה את הקו לעתיד. זה מה שהוא אומר לנו.

אז זו הוכחה ארבע: זה לא יכול להיות שפתאום הוא איבד את היכולת לחצות את הקו.

הוכחה מס' חמש:

אילו היו היסודות הסיבה החומרית ל"שלושה", אז בכל מקום היה צריך לצמוח יצור חי.

עכשיו הוא לוקח את האלמנטים. הוא אומר:

• **הבה ניקח את היסודות.**

היסודות זה מה? Sa, Chu, Me, Lung.⁶ הוא אומר:

⁵ מקראה: "תודעתו של הרך הנולד הבאה מדבר מה שהוא מאותו המין ואשר קדם לה, מסוגלת לחצות את הקו לחיים הבאים, וזהו הדבר שרואים, ללא שום גורם נוסף שנוכח. אין היא תודעה אשר אחר-כך איננה חוצה את הקו לחיים הבאים".

⁶ אדמה, מים, אש, אוויר.

• **אין הם הסיבה ל"שלושה".**

זה הטענה שהוא רוצה להוכיח.

• **אחרת, אילו הם היו הסיבה החומרית, אזי הם היו צריכים תמיד לייצר יצורים חיים.**

אני חושבת שאנחנו צריכים להסביר פה כמה דברים. קודם כל, כשאנחנו מדברים על "השלושה", הראשון ביניהם היו החושים. זו הייתה מלה שמסמלת רקמה חיה. כשדיברנו על חושים, דיברנו בעצם על רקמה חיה. אז הם אומרים: 'אם היסודות היו הסיבה ל"שלושה", כולל רקמה חיה, אז בכל מקום שיש יסודות - Sa, Chu, Me, Lung - היה צריך לצמוח יצור'. והוא משווה את זה כמו לידה מחום ולחות.⁷

אתם זוכרים שבהוכחה [לוגית] יש שלושה או ארבעה דברים?⁸ בדרך-כלל עשינו שלושה, אבל אפשר אופציונאלית לשים ארבעה, ו [הרביעי] הוא דוגמא. הדוגמא שהוא נותן, "כמו למשל, יצורים הבאים מחום ולחות". עכשיו אנחנו צריכים קצת להסביר את זה.

מה זה לידה מחום ולחות? אז לפי ה'אבידהרמה קושה', יש כמה צורות שיצורים יכולים להיוולד:⁹

1. **צורה ראשונה – מרחם.**

2. **צורה שנייה – מביצה.** אז עופות נולדים מביצים, והיה איזה מקרה של אישה שנתנה את הביציות שלה ויצאו מהם בנים. מביצה.

3. **[צורה שלישית] – בדרך נס.**

מה זה בדרך נס?

תלמידה: ישו.

תלמיד: אדם וחווה.

המורה: בדרך נס זה לא רק ישו. זה גם למשל, כשיצורים מגיעים לגיהנום, אין להם שם הורים. הם פשוט נופלים ומתחילים ישר לסבול. זה נקרא לידת נס. אנחנו ניכנס לזה יותר בקורס מס' 8. גם בעולם האלים יש לידת נס. גם בעולם הרוחות. חוץ מאשר בני-אדם ובעלי-חיים, בכל שאר המקומות זה לידת נס. גם לבארדו. בין המוות והלידה הבאה, זאת לידת נס.

4. **והצורה הרביעית שמוזכרת שם – זה מחום ולחות.** וזה כשהם הסתכלו על חרקים, על הזבובונים שבאים בקיץ, אז הם החליטו שהם באים מחום ולחות.

אז הם משווים את זה לדרך הלידה הזאת. אם היסודות היו סיבה חומרית ל"שלושה", אז הם היו צריכים תמיד לייצר יצורים חיים, כמו שבאים מחום ולחות. ומכיוון שזה לא קורה, אז זו סתירה לכך.

אז אנחנו כבר יודעים שחרקים לא באים מחום ולחות. אז למה שנאמין להם? או למשל, יש להם תיאור של העולם כמשהו שטוח, כמשהו שנמצא על גבי דיסקית של רוח. המדע לא מאשר דברים כאלה, נכון?

אז אנחנו אומרים להיפך: אם המדע כל כמה שנים משנה את דעתו ואת התיאוריה, אז למה שנאמין למדע? גם המדע לפני 200 שנה אמר שהארץ שטוחה. עכשיו הוא אומר שהיא עגולה. אז אנחנו צריכים להיזהר פה.

אם למדתם קצת בתיכון תורת היחסות, גם שינו אותה, נכון? אז לא כל מה שאנחנו רואים או משליכים, זה אומר שזה כך, נכון? הנה, אפילו מדבר סמסרי כמו תורת היחסות, אנחנו יכולים לקבל קצת סימני שאלה על התקפות של התפיסות של החושים שלנו.

⁷ מקראה: "לא יהיה אז אף חלק של האדמה ושאר היסודות אשר בו לא יוכלו הם לבוא ולצמוח, אותם יצורים הבאים מחום ולחות והשאר, שכן אז יהיו הם כולם [כלומר כל היסודות] כזרעים. וזה יהיה אבסורד".

⁸ המבנה של הוכחה לוגית: 1. קביעת הנושא. 2. הטענה שאנחנו רוצים להוכיח. 3. ההוכחה עצמה. 4. דוגמה (חלק זה הוא אופציונאלי) (מתוך קורס 4 שיעור 4).

⁹ ראה קורס מס' 8.

הוכחה ששית:

היסודות אינם הסיבה ל"שלושה", אחרת, ריבוי יסודות היה גורם לריבוי יצורים.

• הבה ניקח את היסודות.

• אין הם הסיבה ל"שלושה". (זה לא משתנה)

אז עכשיו יש פה נימוק אחר.

• אם יש ארבעה יסודות, אז הם צריכים לייצר ארבעה אנשים. בקיצור הרבה צריך לייצר הרבה; אז אם יש כמה, הם צריכים לייצר כמה.

נניח ש"השלושה" מאפיינים תינוק חי. תינוק חי נולד עם השלושה. יש לו את הרקמה החיה בצורת החושים, יש לו את המצוקה במינד שלו, ויש לו את הנשימה.

עכשיו אנחנו אומרים שלא יכול להיות שהשלושה האלה, שזה כולל תודעה, באו אך ורק מהיסודות, שזה הטיעון של ה'צ'ארוואקס', שהם באו מהרקמה של ההורים. והטיעון הזה עכשיו אומר: אוקי, 'הרקמה החיה למשל, של ההורים, בכל רקמה יש את כל היסודות, נכון?' אז הוא אומר: 'אם כך, יש את כל היסודות, ואם הם באים מהיסודות, אז היו צריכים להיוולד הרבה תינוקות'.

הולך לחדר הלידה ונולד תינוק. והיו לו הורים, ולהורים היו רקמות. אם אנחנו נניח שהיצור החי הזה בא אך ורק מהרקמות של ההורים, אז [מכיוון ש] בכל רקמה יש את כל היסודות, אז היו צריכים להיוולד הרבה תינוקות, והנה נולד רק אחד. זה מה שהוא עושה.

נעבור ל

הוכחה שביעית:

החושבים אינם סיבה ייחודית של התודעה, כי יתכן נזק לחושים בלי נזק לתודעה.

שוב נחזור וניתן הנמקה למה שאנחנו עושים. ה'צ'ארוואקס', מה הם אמרו? הם אמרו שהסיבה הייחודית לתינוק החי, באה מאיפה?

תלמידה: מהגוף.

המורה: מהגוף, וגם אנחנו נוטים להאמין בזה קצת, נכון? ועם זה אנחנו מנסים להתווכח; עם זה [מאסטר] דהרמקירטי מנסה לעזור לנו להתווכח. אז כשאנחנו מדברים על החושים, זה מייצג את הרקמה החיה. עכשיו אנחנו רוצים לסתור את זה שלא יכול להיות שכל "השלושה" באו מהרקמה החיה של ההורים, למשל, אז הוא אומר:

• הבה ניקח את החושים.

אז הוא אומר ככה:

• החושים הם לא הסיבה הייחודית של התודעה.

פה הוא משתמש במלה "ייחודית", ובשבילנו זה כמו ה- Nyerlen Gyi Gyu, זה כמו הסיבה החומרית. כמו הזרע של האלון - הוא הסיבה הייחודית לאלון. השמש, החום וכו', הן סיבות, אבל לא ייחודיות; הם התנאים המסייעים. אז הוא אומר: הם לא הסיבה הייחודית לתודעה,

• כיוון שיתכן נזק לחושים מבלי שייגרם נזק לתודעה.¹⁰

זאת אומרת, אילו הרקמה החיה, או החושים, היו הסיבה החומרית לתודעה של התינוק, אז כל פעם שהיה נפגע אחד החושים, התודעה היתה צריכה להיפגע. זה מה שהוא אומר. אם היינו אומרים שהתודעה של התינוק באה אך ורק מן הרקמה החיה של ההורים, אז ברגע שיש פגיעה ברקמה, מוכרח להיות פגיעה בתודעה.

¹⁰ מקראה: "אף אם ישנה פגיעה באחד מן הכוחות, אין היא מהווה בהכרח פגיעה בתודעה; אך בשעה שהתודעה משתנה בשל פגיעתם של צער וכו', אנו רואים שגם הם - הכוחות - משתנים".

मीक	नवा	ना	चे	लु
mik	nawa	na	che	lu

גוף (מישוש) לשון (טעם) אף (ריח) אוזן (שמיעה) עין (ראייה)

אז הוא נותן לנו פה דוגמאות, ויש פה סיפור מאוד יפה, וזה ב- Reading. למשל, חוש הראייה נפגע אצל מישהו. אז עכשיו הוא עצוב, כי נפגעה לו הראייה. הוא יכול היה לראות קודם דברים ועכשיו הוא לא יכול לראות דברים. אז יש לו מצוקה עכשיו, שאולי לא הייתה לו קודם, וזה משפיע לו על התודעה. אז בפירוש יכול להיות שנוק לחושים שישפיע על התודעה. אבל, הוא אומר, "החושים הם לא הסיבה הייחודית לתודעה. ואני אקריא לכם מה הוא בדיוק הוא אומר.

הוא אומר:

"נניח שנפגם כוח הראייה ובשל כך אין מודעות הראייה רואה יותר איזה אובייקט. יתכן כי בשל כך יתעורר צער המשפיע על התודעה, ושאותו ניתן לראות באופן ישיר".

אז אנחנו אומרים: הו! פגיעה בחושים, רואים צער, אז התודעה באה מהחושים אם כך.

"אלא שאין כאן שום בעיה. אמנם מקרה כזה יתכן, אלא שאין התודעה מושפעת מן הנוק של החושים".

מה שהוא אומר זה כך:

'בעקבות הנוק לחוש הראייה, נוצרים תנאים הגורמים לאירוע נפרד שגורם מצוקה לתודעה. מצוקה שהולכת וגדלה ובסופו של דבר משפיעה על התודעה'.

אז מה הוא אומר לנו? הוא נותן לנו את הדוגמא של מישהו שחוש הראייה שלו נפגע, אחר-כך אנחנו רואים שהוא גם עצוב בגלל זה. אז הוא אומר: 'זה לא אומר שזו הייתה הסיבה לזה'. הוא אומר שהיתה פגיעה בראייה, וזה יצר סיבה למשהו אחר, משהו נפרד, שהביא צער לתודעה.

ועכשיו, איך הוא יוכיח לנו את זה? הוא נותן לנו דוגמא. לא קל למצוא דוגמא שמוכיחה את זה, אבל הוא נותן לנו דוגמא, והוא נותן סיפור מחכם גדול במסורת הבודהיסטית, בשם אַרְיֵדֵוּהָ – Aryadeva. וזה סיפור שמופיע בסוטרות. מאסטר ארידווה היה בודהיסטוה גדול גדול, ובא אליו איזה שד לנסות אותו. השד הופיע לפניו כבן-אדם, והוא אמר: 'אם אתה כזה בודהיסטוה גדול, תן לי עכשיו את העין שלך'. מה עשה מאסטר ארידווה, שהיה בודהיסטוה גדול? הוא לקח את העין ונתן לו, ונשאר מבסוט.

והסיפור נמשך, אבל הסיפור עד כאן מספיק כדי לתת לנו את הדוגמא הנגדית שאנחנו מחפשים. זה לא הכרחי שמי שמאבד את חוש הראייה יהיה עצוב.¹¹ הנה, הבודהיסטוה הגדול הזה, נתן למישהו [את עינו] אפילו בלי סיבה טובה. הוא אמר לו: 'תן לי את העין', והוא נתן לו את העין, והוא נשאר מבסוט. עכשיו, הסיפור לא נגמר כאן, אבל לצורך הדוגמא שלנו, זה מספיק.

עצם זה שיש יוצא מן הכלל, מעיד שאין כלל. שאין כלל שכל מי שנפגעת לו הראייה, בהכרח נפגעת לו התודעה. אין כלל כזה. ואנחנו גם רואים נכים, שנשארים מאושרים, שלאוו דווקא הולכים מדוכאים. יש כאלה ויש כאלה. הוא יכול אפילו להיות עוד יותר מאושר, כיוון שהסיבה לאושר היא לא בחושים, ומאותה הסיבה, הסיבה למצוקה היא לא בחושים. זה אירוע נפרד.

ודרך-אגב, הסיפור על מאסטר ארידווה, זה שאותו שד שבא ואמר 'תן לי את העין שלך. בוא נראה אם אתה כזה בודהיסטוה גדול', אז הוא נתן לו את העין, והשד לוקח את העין, זורק אותה ומוחץ אותה. ואז הסיפור מספר, שבאותו רגע, מאסטר ארידווה כמעט איבד את הבודהיצי'טה שלו. עכשיו, הוא כבר היה בודהיסטוה עם בודהיצי'טה. הוא ראה את השד הזה, והוא כמעט איבד את הבודהיצי'טה שלו. יותר מאוחר הוא חזר למנוח ושאלו אותו: 'מה קרה לך בעיניך?' אז הוא אמר: 'אני עם העין האחת שלי, קראתי

¹¹ מקראה 23: "אלא שאין זה המקרה שהתודעה מושפעת אך ורק בשל הנוק לחוש הראייה. ישנן אותן הישויות הגדולות אשר למרות שמסרו את עיניהן, עדיין חוו הן אושר רב בתודעתן".

יותר כתבים ממה שאתם קראתם עם שתי העיניים שלכם'. בקיצור, הוא לא נתן לזה לדכא אותו. זה מה שהוא אומר לנו. כן.

תלמידה: התודעה היא ממשיכה. אז בעצם האיכות של התודעה חייבת להשתנות כל הזמן, כי התודעה, זה משהו שמשתנה.

המורה: התודעה משתנה, אבל התכונה שלה לעבור למשל את הקו¹² או להיות צלולה ויודעת – זה לא משתנה. התוכן שלה משתנה.

אנחנו רוצים [להראות] משהו הרבה יותר פשוט כרגע. אנחנו רוצים עכשיו רק להראות שהיא לא באה מהחושים ישירות. אנחנו רוצים להראות שאילו היתה באה ישירות מהחושים, אז כל מי שנפגע לו איזה חוש, בהכרח נפגעת לו התודעה. הוא אומר: 'זה לא נכון'. יש לנו את הלך קלר, נכון?

ודרך-אגב, רק לסיים את הסיפור של מאסטר ארידווה, העצה שאנחנו מקבלים מהלאמות היא: 'אל תמהרו לתת את העיניים שלכם. רק כשתהיו מוכנים'. כשיבוא הזמן ותהיו מוכנים, לא תהיה לכם בעיה. כל עוד אתם מנתינת העין תיכנסו לדכאון עמוק, אז אל תתנו אותה.

עוד בהקשר הזה, נותנים דוגמא של אישה יולדת. אישה יולדת היא שרויה בכאבים והיא מתענה, יש מצוקה לרקמה החיה, אבל היא שמחה. המיינד שלה מלא שמחה למרות הכאבים.

כן, בבקשה.

תלמיד: מה אם למשל בהפריה. בדיוק באותה השנייה התפתה תודעה? הרי אמרנו שיש סכום מוגבל של תודעות.

המורה: נעבור לפרסנגיקה עכשיו, (מה שאסור לנו לעשות.¹³) זה בדיוק המשמעות של לידה או של גלגול. עכשיו אני תופסת את עצמי כבן-אדם; יש שריפה, פוגע בי ברק; זו השלכה שלי. מבשילה לי קארמה, יש תזוזה קארמית אצלי. זאת נגמרה ומבשילה אחרת, שעכשיו גורמת לי לראות את עצמי בבארדו. אחר-כך, תבוא עוד תזוזה קארמית, תבשיל קארמה אחרת, ואני אראה את עצמי בגלגול הבא שלי, בגוף הבא שלי.

תלמיד: אז שלב ההפריה, זה התזוזה הקארמית שנוצרה?

המורה: זה שאני מוצאת את עצמי בביצית המופרית הזאת, זאת השלכה שלי שהיא הבשלה קארמית. הייתה לי קארמה שגרמה לי לראות את עצמי במקום מסוים ובצורה מסוימת ובגוף מסוים וביקום מסוים, בצורת קיום מסוימת. וחל שיפט, וזה יכול לקרות תוך שניות. הם ישבו שם במגדלי התאומים ותוך 30 שניות הם בערו. היה שיפט קארמי. מבחינת ההשקפה הדהרמית, לא קרה שום דבר חיצוני. זה רק ההשלכה שאנחנו משליכים. כי אנחנו לא בערוץ המרכזי. אז אנחנו כל הזמן משליכים כאילו שזה קורה מבחוץ. מה שיש זה: יש זרעים קארמיים שמבשילים, זה גמר לתת את פריו, והבא אחריו מבשיל. ואז אני מוצאת את עצמי במקום אחר. וכל הקטע הוא ללמוד איך הוא מסובב את הכפתורים שם במטריצה.¹⁴

תלמידה: בעצם בכל העולם, כל מיליוני האנשים בסין ובהונולולו, כשהגיעה אליהם הידיעה, לכולם הבשילה באותו הזמן אותה קארמה לחוות את האסון הזה?

המורה: לא אותה קארמה, אבל דומה.

תלמידה: קארמה דומה לכל היצורים בעולם?

המורה: כן. כמה יצורים יש בעולם?

תלמידה: מיליארדים.

המורה: אם ניקח את כל היצורים בעולם, הם ימלאו את כל המרחב. עכשיו, אלה שהיום בפלנטה הזאת, השמונה ביליון, זה פסיק. זה הפסיק הזה, יש להם עכשיו קארמה משותפת. גם לראות את השמש זורחת. יש להם קארמה כזאת. כן.

¹² הכוונה – לחצות את הקו מחיים בגלגול אחד אל הברדו, או מן הברדו אל הלידה הבאה.

¹³ במסורת הפולמוס של זרם הגלוקפה, אין מערבבים אסכולות במהלך אותו דיון, שכן ההנחות שעליהן מסתמכים בטיעון שונות.

¹⁴ המורה מתייחסת לגבור הסרט Matrix.

הוכחה שמינית:

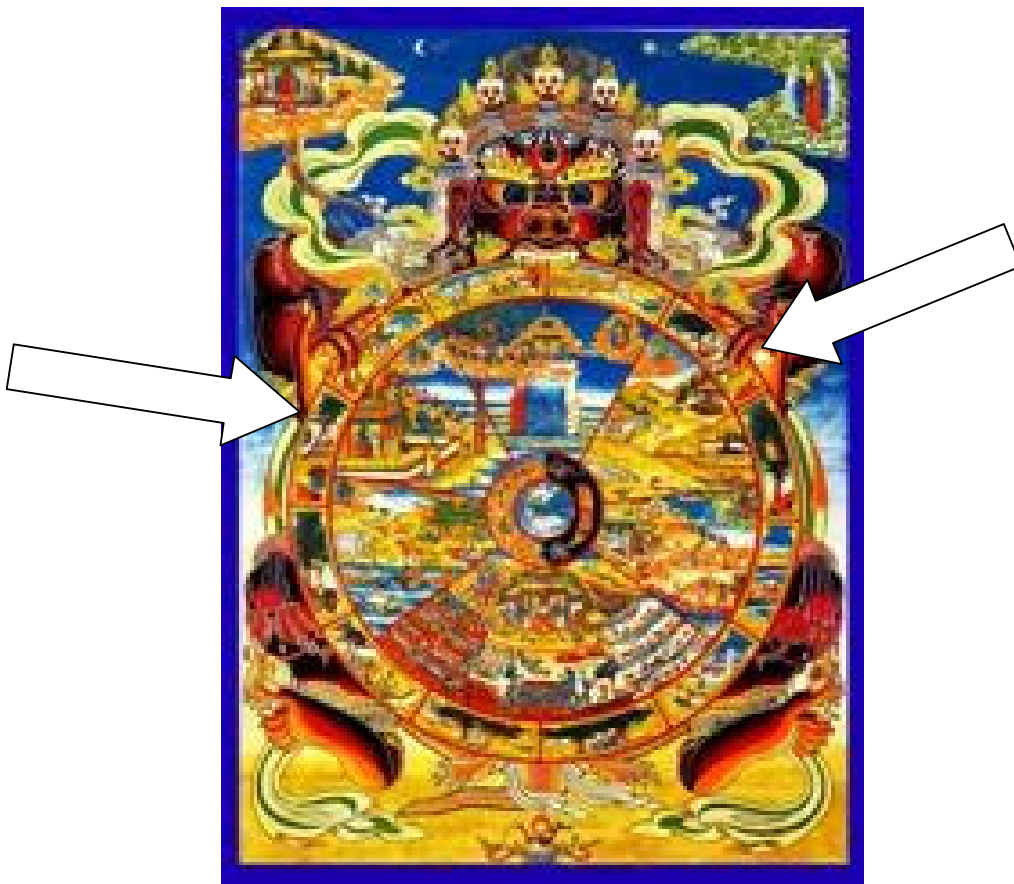
התודעה מהווה בסיס לכוחות החושים, מכיוון שהיא זו שמשליכה אותם.

אז מה אמרנו קודם? שהתודעה לא באה מהאלמנטים, נכון? לא יתכן שהתודעה באה מהיסודות, ואמרנו את זה בכמה הוכחות שונות. נכון?

עכשיו הוא אומר לנו: 'לא רק שהתודעה לא באה מהיסודות, אלא שזה להיפך'. הוא אומר: 'התודעה מהווה בסיס לכוחות החושים'.¹⁵ 'למה', הוא אומר? 'מכיוון שהיא משליכה אותם'. הוא אומר:

"עמדתנו אנו היא שמקרים אחדים של התודעה מן העבר פועלים כגורמים משליכים, אשר הופכים עם הבשלתם לכוחות שנוצרים. רגעים אחדים של התודעה ברגע המוות מהווים סיבה לכוחות וכו', זאת אומרת לחושים" שיבואו אחר-כך, וכך אנו יכולים להוכיח את קיומם של חיי עתיד".

מה קורה? יש לנו את "גלגל החיים", ובגלגל החיים יש את הטבעת החיצונית שיש בה 12 חוליות. מה שמעניין אותנו זה 1; 2 מעניין אותנו; אחר-כך 10 מעניין אותנו; ו-9 ו-8.

אלה החוליות של הקיום התלוי. 2- זו חוליה של קארמה, ו-10 היא גם חוליה של קארמה, אבל יש הבדל גדול ביניהן.

2 – זו חוליה של קארמה טרייה. קארמה שזה עתה נוצרה. צרחתי על מישוהו. גמרתי לצרוח, נשאר רישום מנטאלי בזרם התודעה שלי. זאת קארמה טרייה. אני צורחת, אני עושה קארמה. גם כשאני נותנת, אני עושה קארמה.

¹⁵ מקראה: "התודעה היא אם כן בסיס מיוחד לכל הכוחות. בסיסה של התודעה הוא במשהו שהוא מאותו הסוג ואשר קדם לה. יש כמה קארמות של מחשבה מחיים קודמים שבהן שוהה התודעה, ואשר מהוות לה בסיס. ועל כן התודעה איננה משהו שאין לו בסיס משלוי".

מה אנחנו אמרנו שחייב לקרות לקארמה? היא חייבת להבשיל. חייב לעבור זמן, היא צריכה להיטען. צריכים להיווצר תנאים שיגרמו לה להבשיל. זה קורה כאן [ב-8 ו-9]. ב-10, זה שוב קארמה, אלא שהקארמה ב-10 היא בשלה. היא קארמה שעברה את תהליך ההבשלה. זה קארמה מובשלת. הציור שמציירים פה, [בחוליה מס' 10] רואים אישה בהריון, או טו טו עומדת ללדת. זאת קארמה שכבר או טו טו תבשיל.

אז מה קורה? יש לנו המון קארמות שאספנו. כל הזמן אנחנו אוספים קארמה. כל הזמן. אתם זוכרים את השורות שציטטנו בשיעור הקודם?

།ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོ་གསུམ་།

།དེ་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས།།

Le le jikten natsok kye
De nyi sempa dang de je

זוכרים? *Le le jikten natsok kye* – [מגוון] כל העולמות באים מן הקארמה. קארמה של מחשבה ומה שהיא מייצרת. בעיקר מחשבות. כל הזמן אנחנו חושבים. כל הזמן יש לנו בורות במיינד. אנחנו כל הזמן לא מבינים את הריקות ואת הקיום התלוי של דברים. אז כמעט כל המחשבות שלנו לא טובות. כמעט כולן. חוץ מאלה שחושבות על הארה ועל איך לעשות טוב לאחרים. כל האחרות הן לא טובות. כל האחרות הן לא טובות. כל פעם שאני רואה את זה¹⁷, ואני חושבת שזה קיים מצד עצמו, יש לי מחשבה לא טובה. אז אנחנו אספנו המון כאלה.

מי יבשיל פה? [בחוליה מס' 10?] רק הזרעים שאספנו. אין מישהו אחר להבשיל, נכון? לפי החוקים של הקארמה, אם לא זרעתי, אני לא יכולה לקצור, נכון? אין מישהו אחר להבשיל.

כיצד לעזור לאדם הגוסס למצוא לידה טובה

אז עכשיו, מגיע הרגע של ההבשלה. אנחנו מדברים על הרגע של המעבר של התודעה מחיים לחיים, זאת אומרת, ברגע המוות. **יש לנו המון קארמות. מי תבשיל ברגע המוות? מי מהן תבשיל? הלאמות שלנו אומרים שזה כמו רולטה רוסית.** אז מה אני יכולה לעשות?

תלמיד: אנחנו יכולים לעזור להם.

המורה: אנחנו רוצים לעזור. אנחנו רוצים לעשות להם סלקציה. ואנחנו יכולים לעזור להן, ולימדתי אתכם דרך אחת נפלאה לעזור. אם אנחנו רוצים שהלידה הבאה תהיה טובה...

תלמידה: לעשות טונג לך.

המורה: לעשות טונג לך בטרם המוות. אנחנו גם יכולים לעזור לאחרים. אם מישהו יקר לנו, מישהו אהוב עלינו נוטה למות, אנחנו יכולים לעזור. מכיוון שהמחשבות שיהיו לי ברגע המוות, הן ישפעלו את אחת הקארמות. ויש לי המונגים: יש לי טובות ויש לי רעות, ויש לי ביליונים של זרעים.

איך אני יכולה לעזור לעצמי ברגעי המוות? אני דואגת שיהיו לי מחשבות טובות שמשפעלות קארמות טובות. אז אם אני למשל סובלת עכשיו ברגעי המוות, נגיד שיש לי כאבים, אני אומרת: 'הלוואי שבזכות זה, אף אחד לא יסבול', זאת מחשבה שמשפעלת קארמה מאוד טובה. אם אני רוצה: 'הלוואי ותוך כדי מותי, אני אשלח כל טוב לכל העולם', זה משפעל קארמה טובה. אז זה נקרא לעזור לעצמי. ונתתי לכם את הסיפור של **לאמה צ'קאווה**, נכון? שמנסה לרדת לגיהנום [כדי להושיע את היצורים שם], ובגלל שהוא מנסה לרדת שם לגיהנום, אז הוא עולה לגן-עדן.

איך אנחנו יכולים לעזור לזולת? מישהו אחר גוסס, שאהוב עלינו ויקר לנו. אם אנחנו יכולים לכוון את המחשבות שלו למה הוא כן עשה טוב; אולי הוא עשה בחיים דברים רעים והוא עשה דברים טובים. ברגעי המוות, זה לא הזמן להתחשבן איתו.

¹⁶ המשפט הפותח בפרק 4 של האבהידהרמה קושה.
¹⁷ הלאמה מצביעה על איזה חפץ.

לפני המוות אפשר לעזור לבן-אדם לנקות קצת את מצפונו. אם יש לו דברים שרובצים על מצפונו - לעזור לו להתוודות עליהם. ויודוי זה מאוד טוב. שיתוודה עליהם, ולעזור לו לסלוח לעצמו. לסלוח לו. בא הכומר המוודה וסולח לך בשם מיסיס קארמה, אוקי? זה לא משנה. אם אתם מביאים את הבן-אדם שהוא איכשהו משלים עם זה, אז הדבר שרובץ על מצפונו מאבד קצת מכוחו. אז אתם מקטינים את הסיכוי שהדבר הזה ישופעל.

ולהיפך. כשאתם עכשיו מכוונים את המחשבה שלו, למה שהוא כן עשה טוב ושירגיש טוב אודות עצמו ושישמח בטוב שהוא עשה, זה משפיעל קארמה טובה. זה החסד הכי גדול שאפשר לעשות עם אדם, כי אנחנו לא ממש יכולים לכוון את הקארמה שלו. אנחנו יכולים להגדיל את הסיכוי שהקארמה שתשופעל תהיה טובה.

מה עוד אנחנו יכולים לעשות עם עצמנו לפני שאנחנו על ערש דווי? אנחנו רוצים להקטין את המאגר של הקארמות השליליות. לטהר את אלה, ולהגדיל את המאגר של אלה, כדי להגדיל את הסיכויים שלנו. פשוט להגדיל את ההסתברות.

אפילו אם אני מצליחה 10% מהמחשבות שלי לחשוב על הזולת, זה אחוז עצום יחסית למה שבני-אדם עושים. זה אחוז עצום. זה בפני עצמו כבר מושך אלינו את המלאכים. וזה המון. זה המון.

אז מה הוא אומר לנו? 'ברגע המוות, יש קארמות אחדות', זה מה שהקראתי לכם. הוא אומר:

"מקרים אחדים של תודעה מן העב."

מקרים¹⁸ זה תרגום של instances. זה כמו snap shot. כאילו יש לנו את הזרם של כל הקארמות מסודרות לנו שם על מסלול ההמראה. אחדות מהן, כמה "מקרים" מתוכן שהן דומיננטיות יותר, שצברו יותר אנרגיה, נטיות חזקות בחיים שלי, אם היו לי נטיות של קמצנות למשל, חזקות, אם אני כל יום מתקמצנת על משהו, אז זה מה שיעלה. אם אני כל יום נדיבה, אז זה מה שיעלה.

זאת אומרת, יש אחדים שהם יותר בולטים, שהם יותר דומיננטיים. אולי פשע גדול שעשיתי, שהוא קארמה מאוד חזקה, אז זה מה שיעלה. או אולי חסד נפלא שעשיתי, שהוא יוצא דופן באובייקט שלו נתתי, וברגש שהשקעתי ובתובנה שהיתה לי מאוד חזקה, וכך הלאה. אז זה מה שיכול לעלות. יש כמה כאלה, אחדים שהם בולטים. אז הוא אומר:

"מקרים אחדים של תודעה מן העבר פועלים כגורמים משליכי."

זאת קארמה שמושלכת. עכשיו זה משליך את התודעה שלי לגלגול הבא שלה. ברגע המוות, משופעלת אחת כזאת שנקראת "קארמה משליכה".

תלמידה: אז זה לא רולטה רוסית?

המורה: כשהוא אומר רולטה רוסית, הוא אומר שאדם מן השורה, כמעט אין לו שום בחירה. אם את עושה תרגול, הסיכוי משתנה לחלוטין.

תלמידה: זה כבר לא רולטה רוסית?

המורה: זה כבר לא רולטה רוסית. בשביל זה אנחנו כאן.

תלמידה: הדקויות של הקארמה, הן האמת החבויה ביותר?

מורה: כן, אבל הבודה אומר לנו: 'את זה תעשי ואת זה אל תעשי', ואם את עושה ואם את מתרגלת, זה מפסיק להיות רולטה רוסית. לא רק זה. אם את גם עושה תרגול טנטרי וכך הלאה, המוות הוא כבר לא מוות. זה משהו אחר לגמרי. מה שעבר על קן רינפוצ'ה ומה שעובר אדם מן השורה, זה שני דברים שונים לחלוטין.

אז הוא אומר כך: הגורמים האלה

"פועלים כגורמים משליכים, אשר הופכים עם הבשלתם לכוחות שנוצרים."

הכוחות שנוצרים זה מה?

תלמידים: זה החושים.

המורה: זה החושים. אז

¹⁸ במקראה זה מופיע כ"רישומים".

"רגעים אחדים של התודעה ברגע המוות, מהווים סיבה לכוחות שיבואו אחר-כך".

מה הוא אומר לנו? 'התודעה מהווה בסיס לכוחות של החושים'.¹⁹ אותה התודעה שמשופעלת אז, אותן הקארמות שמשליכות אז, הן אחראיות על איזה גוף נקבל. איזה גוף נקבל, תלוי בקארמה המשליכה, שהיא בתודעה.

אז לא רק שהתודעה לא באה מן הגוף, אלא להיפך, הגוף בא מן התודעה. הגוף הוא השלכה של התודעה.²⁰

'וכך, אנחנו יכולים להוכיח את קיומם של חיי עתיד'.

זה מה שהוא אומר לנו. (הצ'ארוואקה, כמובן לא יקבלו את כל זה כי הם בכלל לא מקבלים חיים קודמים.)

עכשיו אנחנו ב

הוכחה תשיעית:

התודעה עצמה היא הסיבה להמשכיותה, באמצעות הקארמה המשליכה בזמן המוות.

• הבה ניקח את התודעה.

שורה ראשונה לא משתנה. הבה ניקח את התודעה.

• היא הסיבה להמשכיות התודעה. להמשכיות.

למה? אוקי. אני חושבת שזה מסכם את מה שאני עכשיו מפרטת לכם על הקארמה המשליכה. בגלל הקארמה המנטאלית מן העבר,

• אותם רגעים אחדים נבחרים של הקארמה שמשליכים את התודעה, זה יוצר את הסיבה להמשכיות של התודעה.

ומה אנחנו אומרים בקיצור כאן?

כל זה בא להוכיח שאנחנו לא יכולים להסיק מתוך הפסקת התפקוד של הגוף, שהתודעה הפסיקה לתפקד.

כל ההוכחות האלה באות לחזק לנו את ההבנה הזאת, שהיא מנוגדת לגישה של ה'צ'ארוואקה', שאומרת שהתודעה באה מן הגוף ונגמרת עם הגוף; כשהגוף חָדָל, התודעה חָדָלה. מה שכל ההוכחות שהבאנו עד עכשיו, ההסברים על מה זה מיינד ועל איך התודעה ממשיכה וכך הלאה, באים לחזק אצלנו או להוכיח לעצמנו שמה שאנחנו רואים שהגוף חָדָל, אין לנו שום דרך להסיק שגם התודעה חָדלה.

מה זה שגורם לנו להמשיך לחיות ברגע זה? מה זה שגורם לי ברגע זה להמשיך לחיות? למה אני לא מתפרקת לגורמים ברגע זה?

תלמידה: כי את כרגע בריאה וזה הכל קארמה.

המורה: בגלל הקארמה. כי עוד יש קארמה שכרגע גורמת לי לחוות את עצמי כך.

תלמידה: חיה.

המורה: אז זה מה שהוא אומר פה. בגלל קארמה. הקארמה תשליך את התודעה הלאה. היא תמשיך להשליך אותה הלאה. אדם שהוא גוסס, הוא חווה את עצמו גוסס בגלל קארמה. הוא חווה את עצמו עובר תהליך של מוות בגלל קארמה. רק קארמה.

¹⁹ מקראה: "באופן זה מספקת התודעה תנאי ייחודי ובל יעבור לתוצאה התואמת של כוחות החושים וכו'. לעומת זאת אין כוחות החושים וכו' מספקים תנאי ייחודי ובל יעבור לשום מצב תודעה הנובע מהם".

²⁰ מקראה: "כוחות אלו באים אם כן מן התודעה, מאחר שרגעים אחדים של תודעה מוקדמת יותר הם הגורמים שמשליכים את הכוחות השונים. אחר-כך, התודעה של רגע המוות וכו', יחצו את הקו למצבים עתידיים שיהיו מאותו הסוג. בדומה למקרים הקודמים. זאת משום שישנם גורמים משליכים שהם מאותו הסוג".

תלמידה: התודעה שלו כבר עברה את זה אי פעם?

המורה: כן. עברה את זה אינספור פעמים. הוא (המיינד) זוכר את זה. למה יש לנו פחד ממוות? כי כבר מתנו מיליון פעמים או ביליון פעמים, ומוות הוא מאוד מכאיב. יש כאב של המוות שנחוה רק אחרי שכבר אי אפשר לתקשר עליו, ואנחנו זוכרים את זה, אנחנו זוכרים את זה באופן לא מודע, ובגלל זה אנחנו מפחדים מהמוות.

יש אנשים שיש להם יסודות טובים, הריקמה שלהם טובה, הגוף שלהם טוב, והם מתים לפני אחרים שהריקמה שלהם פחות טובה. יש לי חבר טוב, שאמו נפטרה לפני שנה שניים, והסיפור היה שלאבא הייתה תמיד מחלת לב, ואימא כל החיים טיפלה באבא, ופתאום יום אחד, [היא] צנחה ומתה, והיא תמיד הייתה הבריאה והמטפלת.

תלמידה: לאמה דבורה. אם התודעה פוחדת מהמוות, מצד שני אמרנו שהיא לא מושפעת מבעיה של החושים. זאת אומרת?

המורה: הו, היא כן מושפעת. אמרנו שהחושים הם לא הסיבה החומרית לתודעה, אבל הם יכולים להשפיע עליה. בוודאי. בוודאי שהיא מושפעת. ומה שאנחנו אומרים יותר מזה. אנחנו אומרים שהקשר שאנחנו יוצרים בין הגוף והתודעה, הוא קשר נלמד. הוא קשר שלימדנו את עצמנו. הנה, מאסטר ארידווה, זה שנתן את העין שלו ונשאר מבסוט, והלך קלר שכמעט חצי מהחושים לא היו לה, יצרה אושר בתודעה, נכון? הקשר שבין הגוף והתודעה, הוא קשר נלמד. אם אנחנו מגיבים על משהו ברגשות של מצוקה, או מגיבים באושר, זה לא איזה קשר טבעי שכל מי שנפגעת ראייתו, חייב להיות עצוב וכך הלאה. זה קשר נלמד.

יותר מזה, ואת זה למדנו אצל מאסטר שאנטידווה, הוא אמר יותר מזה. זה שאני אומרת: "מה שבתוך שק העור שלי זה הגוף שלי, ומה שמחוץ לשק העור שלי, זה לא אני" - זה קשר נלמד. זה רק הרגל של התודעה. ואני לא מוגבלת לחיות בצורה כזאת. אין שום דבר שמגביל אותי לחיות בצורה כזאת.

ועובדה, שאמא לתינוק מרחיבה את ההגדרה של מי היא גם לתינוק. ואם לתינוק כואב, זה מציק לה באותה המידה כמו כאב שלה. למרות שכואב לגוף של התינוק ולא לגוף שלה, זה מציק לה באותה המידה, ואולי יותר אפילו. כך שהחלטה שלי להגביל את התודעה שלי רק לגוף הזה, זו החלטה. זאת החלטה שנלמדת, והיא נלמדה במשך מיליוני גלגולים שעשיתי את זה, אבל אין שום דבר טבעי בהחלטה הזאת. זה מה שהוא אומר.

'ההחלטה הזאת היא מלאכותית'. הוא אומר: 'אתה רוצה להיות אגואיסט? בסדר. תהיה אגואיסט. אין בעיה. תמשיך להיות אגואיסט, רק בתוך ההגדרה שלך של מי זה אתה, תכניס את כולם, ואז תמשיך להיות אגואיסט'.

הוא אומר לנו את זה ככה ישר שם. ההחלטה שאני נגמרת איפה ששק העור נגמר, זו רק החלטה, והיא נלמדת. ואם למדתי אותה, אני יכולה ללמוד משהו אחר שמשרת אותי יותר טוב, כי זאת לא משרתת אותי.

הוכחת חיי עתיד

מה שעשינו רוב הזמן עד עכשיו, זה הלכנו עם התינוק לרגע הלידה, וכל הזמן טרחנו להראות שהתודעה שלו ברגע ההפריה היתה חייבת לבוא מרגע קודם של תודעה. ולכן אנחנו עושים הוכחה של חיים קודמים.

ואז הוא אומר לנו: 'אוקי. אז עכשיו תלכי ותשימי את עצמך בחיים הקודמים שלו. מהחיים הקודמים שלו, התודעה עברה לחיים האלה. אז את יכולה להמשיך את התהליך'.

זאת ההוכחה בעצם. את לא צריכה לעשות הוכחות חדשות. ברגע שיש משהו שקודם לחיים האלה, אז יהיה משהו שיבוא אחרי החיים האלה, כי החיים האלה יהיו מה שקודם לחיים הבאים. ואז גמרנו.

אז בעצם, זה כל מה שאנחנו צריכים להוכיח. אם אנחנו עכשיו בכוח ההגיון מצאנו שלכל רגע תודעה היה רגע תודעה קודם, אז כבר אין מקום לשאלה.

זה בדיוק מה שאמרנו שלא יהיה נוח. לא יהיה נוח, כי אנחנו מאמינים מאוד חזק במערכת שלמה של אמונות, שבין השאר אומרת שהיה רגע ראשון. עכשיו, באופן לוגי, אנחנו מפריכים אותה.

תלמידה: זה מאוד טבוע בחשיבה ...

המורה: מאוד טבוע. בשביל זה אנחנו פה.

עכשיו, יש פה קטע שמופיע ב-Reading. הוא מדבר על קארמה כל הזמן, והוא בכוונה מגביל את עצמו לקארמה מנטאלית. הוא בכוונה מדבר על קארמה של מחשבה. הקארמה שלנו היא של מחשבה, של דיבור ושל מעשה, נכון? - כל הדברים האלה צוברים קארמות, אבל מכיוון שהוא רוצה לעשות הוכחה על המשכיות התודעה, אז הוא רק מדבר על קארמות מנטאליות.

עוד דבר שראוי לציין, שלמאסטר דהרמקירטי יש צירוף מיוחד של מלים שבו הוא משתמש לתודעה, שאצל אף מחבר טיבטי אחר אין את הצירוף הזה. תגידו:

ཡི་ལོ་ཏོག་པ་

Yi Lo Tokpa

ויש לו סיבה למה הוא משתמש בזה, בגלל שזה עוזר לו בהוכחות שלו.

Yi - זה מיינד, תודעה.

Lo - לעומת זאת זה מיינד, זה תודעה.

Tokpa - זה תפיסה.

אז הוא משתמש [במושג] **תודעה תודעה שתופסת**. וזה תודעה.

הוכחה עשר:

תודעתו של אדם רגיל ברגע מותו, חוצה את הקו אל תוך מצב תודעה דומה בחייו הבאים, משום שברגע המוות יש לו היאחזות.

והוכחה עשר מדברת גם על תודעה, אבל עכשיו אנחנו לא לוקחים כל אחד, אלא לוקחים אדם רגיל, בניגוד לטולקן. מישהו שהוא מופע של ישות מוארת. אז על כאלה אנחנו לא מדברים. אנחנו מדברים על תודעה ...

תלמידה: הרגילה.

המורה: רגילה.

ועכשיו אנחנו לא מדברים על לידה, אנחנו מדברים על מוות. אז הוא אומר:

• **"הבה ניקח תודעתו של אדם רגיל ברגע מותו"**²¹. אדם רגיל שלא ראה ריקות.

עכשיו, מה אנחנו טוענים לגבי התודעה של אותו אדם ברגע מותו?

• **התודעה הזאת היא חוצה את הקו**. מה זה "חוצה את הקו"? ללידה הבאה שלו. **"אל תוך מצב תודעה דומה בחייו הבאים"**.

תיכף ניתן את הנימוק, אבל מה אנחנו טוענים? שאדם רגיל שעכשיו הולך לעולמו, התודעה שלו תעבור למצב תודעה שהוא דומה למצב התודעה שלו ברגע המוות.

²¹ מקראה: "הבה ניקח את תודעתו של אדם רגיל ברגע מותו.

היא חוצה את הקו למצב תודעה עתידי.

משום שזהו מצב תודעה אשר יש בו היאחזות.

הריהו דומה, למשל, למצב התודעה מיום אתמול". זהו הטיעון להוכחת חיי עתיד.

עכשיו מה [הוא יהיה] - תלוי איזה קארמה משופעלת ברגע המוות. אז אם יש לו במיינד שלו ברגע המוות המון אהבה, או המון רצון לעזור לאחרים, אז הוא יוולד לתוך מצב תודעה שדומה. זאת אומרת, הוא ייוולד לתוך מצב שבו היצורים הם יותר טובים, והקיום יותר טוב, כי הם אוהבים את האחרים. ולהיפך. אז מצב התודעה הבא שלו יהיה דומה למצב התודעה שלו ברגע המוות, ולכן **מאוד חשוב רגע המוות**.

הוא מתכוון שאם אני עכשיו חיה בסמסרה, ואני אדם רגיל, אני אמשיך להיות אדם רגיל בחיים הבאים בסמסרה.

הוא לוקח את כל החבֵרָה' בסמסרה ושם אותם בערימה אחת, והוא אומר: '**אדם רגיל ייוולד לתוך מצב תודעה דומה. זאת אומרת, שאם הוא בא מסמסרה, הוא יישאר בסמסרה**'. הוא לא אומר לנו שהבן-אדם יישאר בן-אדם. פה הוא לא אומר את זה, כי זה גם לא נכון. רוב האנשים לא חוזרים להיות אנשים.

• "היא חוצה את הקו אל תוך מצב תודעה דומה לחייו הבאים
מפני שברגע המוות יש לו היאחזות

וזה מעביר אותנו לשיעור הבא.

אדם רגיל, יש לו במוחו את "שלושת הרעלים". זוכרים את "שלושת הרעלים"?

תלמיד: "שלושת הגנרלים".

המורה: "שלושת הגנרלים".

תלמיד: בורות, היאחזות ושנאה.

המורה: ושנאה, ודחייה. והם כל הזמן רצים בתודעתו. זה כמו בזרם הדם. התודעה שלנו רוויה בדברים האלה. בשיעור הבא, נדבר על זה.

**התודעה שלו ספוגה ב"שלושת הרעלים". אחד מהם זה
השתוקקות, זו היאחזות. הוא נאחז, ולכן זה לאן שהוא נולד.**

פה אנחנו מדברים בגדול. לא אם הוא יהיה בן-אדם או זבוב, אלא אם הוא יהיה בכלל בסמסרה. ואנחנו אומרים שאדם רגיל שלא ראה ריקות, חייב להמשיך להיוולד בתוך הסמסרה. הוא לא יכול פתאום לעבור למקום אחר, אם הוא אדם רגיל.

עכשיו, לארשהט, אין את ההשתוקקות הזאת. אין את ההיאחזות הזאת. ארשהט למשל, חיסל את הדברים האלה, אין לו כבר את "שלושת הגנרלים" בזרם התודעה שלו, ולכן אדם שהגיע לנירוונה בחיים האלה, אפילו בגוף הזה - באותו גלגול שבו הגענו לנירוונה, לא נקבל יותר גוף שסובל, כי כבר אין אחיזה. אין כבר שום אחיזה יותר. ושוב, זה מתייחס ל-12 החוליות שדיברנו עליהן, [בגלגל החיים].

שאלה: אבל זה יכול לקחת 7 גלגולים?

המורה: אם זה לוקח 7 גלגולים, זה בגלל שהוא עוד לא ארשהט. זה בגלל שהוא עוד לא חיסל את ההיאחזות. אם הוא חיסל היאחזות, הוא כבר לא יקבל גוף אנושי, ולא שום גוף מסמרי.

(מנדלה)